

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

R J E Š E N J E

po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb

Sarajevo
kolovoz, 2018. godine

Broj: UP- 05-26-1-019-12/18
Sarajevo, 08.08.2018. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a u svezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, zastupanog po odvjetniku Nihadu Sijerčiću, Fra Anđela Zvizdovića 1, BC UNITIC, Tower B/II, 71000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 10.07.2018. godine pod brojem: UP-05-26-1-019-1/18, na 34. (tridesetčetvrtj) sjednici održanoj dana 08.08.2018. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu pružanja usluga neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini koja će nastati stjecanjem kontrole gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb, nad gospodarskim subjektom Central osiguranje d.d. Sarajevo, kupovinom 100% dionica.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće BiH je zaprimilo, pod brojem: UP-05-26-1-019-1/18 dana 10.07.2018. godine, Prijavu koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska (u daljem tekstu: Croatia osiguranje d.d. Zagreb ili Podnositelj prijave), zastupanog putem odvjetnika Nihada Sijerčića, Fra Anđela Zvizdovića 1, BC UNITIC, Tower B/II, 71000 Sarajevo, kojom isti namjerava steći kontrolu nad gospodarskim subjektom Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo (u daljem tekstu: Central osiguranje ili ciljano društvo), kupovinom 100% dionica.

Prijava je samoinicijativno dopunjena dana 18.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-2/18 i dana 24.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-7/18.

Uvidom u zaprimljenu Prijavu, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da istu treba dopuniti te je u tom smislu dana 18.07.2018. godine aktom broj: UP-05-26-1-019-3/18 kao i dana 26.07.2018. godine aktom broj: UP- 05-26-1-019-8/18 uputilo Zahtjeve za dopunom Prijave koncentracije.

Podnositelj prijave je traženu dopunu dostavio dana 20.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-6/18 i dana 01.08.2018. godine podneskom broj: UP- 05-26-1-019-9/18.

U međuvremenu je Konkurencijsko vijeće je, sukladno članku 16. stavak (4) Zakona, dana 20.07.2018. godine izdalo Obavijest o dostavljenoj Prijavi broj: UP- 05-26-1-019-4/18 u kojem su objavljeni podaci o namjeravanoj koncentraciji i to u dnevnom tisku Nezavisne novine, te tom prilikom pozvalo sve zainteresirane strane na dostavljanje pisanih komentara o provedbi iste.

Na izdatu Obavijest Konkurencijsko vijeće nije zaprimilo bilo kakve komentare.

Nakon kompletiranja Prijave Konkurencijsko vijeće je izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj Prijavi, u smislu članka 30. stavak (3) Zakona, dana 07.08.2018. godine aktom broj: UP- 05-26-1-019-10/18.

Konkurencijsko vijeće je iz analize Prijave utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena, u smislu članka 16. stavak (1) Zakona o konkurenciji obzirom da je pravni temelj predmetne koncentracije Okvirni ugovor o uvjetima kupoprodaje 100% dionica.

Podnositelj prijave je u Prijavi naveo da planira koncentraciju prijaviti i nadležnim organima za zaštitu konkurencije Republike Srbije i Republike Makedonije. U međuvremenu, Komisija za zaštitu konkurencije Republike Srbije je odobrila predmetnu koncentraciju, o čemu je Konkurencijsko vijeće obaviješteno podneskom broj: UP- 05-26-1-019-2/18.

Učesnici koncentracije

Učesnici predmete koncentracije su gospodarski subjekti Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska i Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo.

1.1. Gospodarski subjekt Croatia osiguranje, Podnositelj prijave

Gospodarski subjekt Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, registriran je na Trgovačkom sudu u Zagrebu pod registarskim brojem 1-1431.

U većinskom je vlasništvu sa 66,12% Adris Grupe d.d. za upravljanje i ulaganje, Vladimira Nazora 1, Rovinj, Republika Hrvatska koja je registrirana na Trgovačkom sudu u Rijeci na MBS 040001061. Adris Grupa nema drugih povezanih gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini osim povezanih subjekata preko gospodarskog subjekta Croatia osiguranje.

Pretežita registrovana djelatnost gospodarskog subjekta Croatia osiguranje je pružanje usluga životnog i neživotnog osiguranja, te je danas jedna od vodećih osiguravajućih kuća u regiji.

Podnositelj prijave je na tržištu Bosne i Hercegovine također prisutan putem pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja.

Croatia osiguranje d.d. Zagreb je u Bosni i Hercegovini prisutan putem poslovanja sljedećih povezanih gospodarskih subjekata i to: Croatia osiguranje d.d, Mostar, Crotehna d.o.o. Ljubuški, Croauto d.o.o. Mostar, Croatia remont d.d. Čapljina, Hotel Hum d.o.o. Ljubuški i Ponte d.o.o. Mostar.

Povezani gospodarski subjekti Croatia osiguranje d.d. Zagreb u Hrvatskoj, Srbiji ili Makedoniji nemaju povezanih gospodarskih subjekata u BiH, osim gospodarskih subjekata koji su povezani preko gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d, Mostar.

1.1.1. Croatia osiguranje d.d. Mostar

Gospodarski subjekt Croatia osiguranje d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb Mostar registriran je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 58-01-0342-16.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar je pružanje usluga osiguranja, te je u 94,89% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb.

1.1.2. CROTEHNA d.o.o. Ljubuški

Gospodarski subjekt CROTEHNA d.o.o. Ljubuški, Nikole Kordića b.b. Ljubuški registriran je na Općinskom sudu u Širokom Brijegu pod matičnim brojem upisa 64-01-0168-09.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta CROTEHNA d.o.o. Ljubuški je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 100% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

1.1.3. CROAUTO d.o.o. Mostar

Gospodarski subjekt CROAUTO d.o.o. Mostar, Kneza Domagoja 11, Mostar registriran je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 1-9441.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta CROAUTO d.o.o. Mostar je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 66,79% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar. Preostalih 28,0034% vlasničkog udjela posjeduje gospodarski subjekt Hercegovina auto d.d. Mostar, Kneza Domagoja 11, Mostar.

1.1.4. HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam

Gospodarski subjekt HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam, Nikole Kordića bb, Ljubuški registriran je na Općinskom sudu u Širokom Brijegu pod matičnim brojem upisa 64-01-0192-10.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam je pružanje usluga iz oblasti ugostiteljstva te je u 100% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje (80,0006% u vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar i 19,9994% u vlasništvu gospodarskog subjekta Crotehna d.o.o. Ljubuški).

1.1.5. Croatia remont d.d. Čapljina

Gospodarski subjekt Croatia remont d.d. Čapljina, Tasovčići bb registriran je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 1-9341.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Croatia remont d.d. Čapljina je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 69,79% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

1.1.6. PONTE d.o.o. Mostar

Gospodarski subjekt PONTE d.o.o. Mostar registriran je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 58-01-0140-09.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta PONTE d.o.o. Mostar je pružanje usluga zastupanja u osiguranju te je u 100% vlasništvu gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar (putem gospodarskog subjekta CROTEHNA d.o.o. Ljubuški).

1.2. Central osiguranje, ciljano društvo

Gospodarski subjekt Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo, registriran je na Općinskom sudu u Sarajevu pod matičnim brojem upisa 65-02-0002-16.

Trenutni vlasnici/dioničari gospodarskog subjekta Central osiguranje su CENTAR GRADNJA d.o.o. Široki Brijeg, Fra Didaka Buntića 27, Široki Brijeg sa 30% dionica i Visoka škola „CEPS-CENTAR ZA POSLOVNE STUDIJE" Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, Kiseljak sa 70% dionica (u daljem tekstu: Prodavci).

Prodavci su u predmetnom postupku zasupani po punomoćnicima iz Marić & Co Odvjetničkog društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno Ezmani Turković, advokatu (Marić and Co), Mehmeda Spahe 26, 71 000 Sarajevo.

Gospodarski subjekt Central osiguranje je na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan putem pružanja usluga neživotnog osiguranja.

Ciljno društvo nema povezanih gospodarskih subjekata.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće u provedbi postupka ocjene dopuštenosti koncentracije primijenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10) te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10).

Konkurencijsko vijeće, na temelju članka 43. stavak (7) Zakona, može koristiti sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredbe Vijeća EK broj 139/2004 o kontroli koncentracije između gospodarskih subjekata, Obavijest Europske Komisije o konceptu koncentracija gospodarskih subjekata te Smjerenice za ocjenu horizontalnih/vertikalnih koncentracija.

3. Pravni temelj i oblik koncentracije

Kao pravni temelj predmetne koncentracije dostavljen je Okvirni ugovor o uvjetima kupoprodaje 100% dionica u CENTRAL OSIGURANJE d.d. Sarajevo, zaključen dana 28.06.2018. godine.

Gospodarski subjekt Croatia osiguranje d.d. Zagreb namjerava da stekne pojedinačnu kontrolu nad gospodarskim subjektom Central osiguranje. Transakcija će se provesti, po ispunjavanju ugovorenih preduvjeta, vanberzanskom blokovskom kupovinom cjelokupnog paketa dionica od trenutnih dioničara CENTAR GRADNJA d.o.o. koji posjeduju 30% dionica u Ciljanom društvu i Visoke škole „CEPS-CENTAR ZA POSLOVNE STUDIJE“ Kiseljak koji posjeduju 70% dionica, ugovorom koji se zaključuje kod profesionalnog posrednika - brokera.

Nakon obavljenih planiranih poslovnih aktivnosti Croatia osiguranje će imati 100% dionica i pojedinačnu kontrolu nad gospodarskim subjektom Central osiguranje.

Predmetna koncentracija predstavlja stjecanje pojedinačne kontrole od strane gospodarskog subjekta Croatia osiguranje nad gospodarskim subjektom Central osiguranje, sukladno članku 12, stavak (1), točka b) Zakona.

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije nastaje, u smislu odredbe članka 14. stavak (1) Zakona i članka 2. pod b) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata, kada ukupni godišnji prihodi svakog od najmanje dva gospodarska subjekta učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznose najmanje 8 milijuna KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udjel na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata učesnika koncentracije i njegovih povezanih gospodarskih subjekata, na dan 31. prosinca 2017. godine:

Tabela 1.

	Adris grupa	Croatia osiguranje d.d. Zagreb	Central osiguranje
Ukupan prihod	KM	KM	KM
Svijet	(..)** ¹	(..)**	(..)**
BiH	(..)**	(..)**	(..)**

* u dopuni Prijave je dostavljen iznos od (..)**EUR

** ukupni prihodi gospodarskih subjekata Croatia osiguranje d.d. Mostar i njegovih povezanih društava (ukupan prihod samo gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar iznosio (..)**KM)

Izvod: podaci iz Prijave/dopune Prijave/godišnjih finansijskih izvješća

Prema podacima iz Tablice 1. učesnici koncentracije, odnosno njihovi povezani gospodarski subjekti su ispunili uvjete iz članka 14. stavak (1) točke a) i b) Zakona, i to uvjeta koji se tiču ukupnog prihoda na svjetskom tržištu i prihoda na tržištu Bosne i Hercegovine te su bili u obvezi podnijeti prijavu koncentracije Konkurencijskom vijeću.

¹ podaci predstavljaju poslovnu tajnu u smislu člana 38. Zakona o konkurenciji

5. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebice njihove bitne osobine, kvalitet, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvejte prodaje i cijene.

Nadalje, prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište predmetne koncentraciji tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja, na kojem je aktivno Ciljno društvo.

Obzirom da oba učesnika koncentracije djeluju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine kao mjerodavno geografsko tržište utvrđeno je tržište Bosne i Hercegovine. Iako oba učesnika koncentracije imaju sjedišta u Federaciji BiH istovremeno imaju i poslovne jedinice u Republici Srpskoj.

Slijedom navedenog, mjerodavno tržište predmetne koncentraciji je tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja na području Bosne i Hercegovine.

Obzirom da se radi o reguliranom tržištu nad kojim superviziju vrše entitetski sektorski regulatori za nadzor osiguranja te se navedena djelatnost ne može obavljati bez licence sektorskih regulatora, kako se navodi u dopuni prijave, Croatia osiguranje d.d. Zagreb ne pruža izravno usluge osiguranja u Bosni i Hercegovini već tu djelatnost vrši putem gospodarskog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

Procjena tržišnih udjela u 2017. godini učesnika koncentracije i glavnih konkureneta prema kriteriju bruto premije osiguranja u KM, kako se navodi u Prijavi, sačinjena je na temelju zvaničnih podataka entitetskih sektorskih regulatora (Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH i Agencije za osiguranje RS) te prikazana u Tablici 2.

Tablica 2.

R.b	Gospodarski subjekt/osiguravatelj	Neživotno osiguranje	Tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja %
1.	Euroherc osiguranje	(..)**	(..)**
2.	Sarajevo osiguranje	(..)**	(..)**
3.	Adriatic osiguranje	(..)**	(..)**
4.	Croatia osiguranje	(..)**	(..)**
5.	Triglav osiguranje (FBiH)	(..)**	(..)**
6.	Wiener osiguranje	(..)**	(..)**
7.	Central osiguranje	(..)**	(..)**
8.	Uniqa osiguranje	(..)**	(..)**
9.	Drina osiguranje	(..)**	(..)**
10.	Dunav osiguranje	(..)**	(..)**

11.	ASA osiguranje	(..)**	(..)**
12.	Atos osiguranje	(..)**	(..)**
13.	Zovko osiguranje	(..)**	(..)**
14.	Nešković osiguranje	(..)**	(..)**
15.	Grawe osiguranje (FBiH)	(..)**	(..)**
16.	Brčko gas osiguranje	(..)**	(..)**
17.	Osiguranje Aura	(..)**	(..)**
18.	VGT osiguranje	(..)**	(..)**
19.	Euros osiguranje	(..)**	(..)**
20.	Camelija osiguranje	(..)**	(..)**
21.	Triglav osiguranje (RS)	(..)**	(..)**
22.	MF Osiguranje	(..)**	(..)**
23.	Osiguranje Garant	(..)**	(..)**
24.	SAS-SuperP osiguranje	(..)**	(..)**
25.	Krajina osiguranje	(..)**	(..)**
26.	Merkur BH osiguranje	(..)**	(..)**
27.	Grawe osiguranje (RS)	(..)**	(..)**
	4+7	(..)**	(..)**
	Ukupno	(..)**	100

Izvor: podaci iz Prijave

Predmetnom koncentracijom zajednički tržišni udjel učesnika koncentracije na tržištu pružanja usluga neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini iznositi će (..)**%.

6. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće BiH je pri ocjeni dopuštenosti predmetne koncentracije imalo u vidu fragmentiranost tržišta pružanja usluga neživotnog osiguranja, kako je i prikazano u Tablici 2, veliki broj konkurenata na istome, te mjerodavno niske tržišne udjele svih konkurenata na tržištu, uključujući učesnike koncentracije kao i dostupnost različitih vidova plasmana usluga neživotnog osiguranja zainteresiranim korisnicima te sektorsku regulativu vezanu za konkretnu oblast privrede. Ocijenjeno je stoga da predmetnom koncentracijom neće doći do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije kao ni stvaranja ili jačanja vladajućeg položaja učesnika koncentracije.

Pored navedenog, provedba predmetne koncentracije stvorit će uvjete, kako se navodi u Prijavi, za povećanje tržišnog udjela poslovanja u segmentu osiguranja motornih vozila time će se povećati baza podataka o korelaciji premije osiguranja i šteta u Bosni i Hercegovini, što će biti od koristi pri redizajniranju postojećih proizvoda ali i uvođenju novih te će omogućiti ponudu proizvoda prilagođenijih potrebama i rizicima domaćih korisnika. U konačnici, koristi od navedenog će imati krajnji korisnici u smislu prilagođene i optimizirane cijene sa potrebnom uslugom.

Uz navedeno, Podnositelj prijave će povećati broj prodajnih lokacija čime će imati veću teritorijalnu pokrivenost što će rezultirati većom dostupnošću krajnjim korisnicima, a korisnici će pritom dobiti višu razinu usluge u svim segmentima (informiranje i kupnja svih proizvoda osiguranja, veći broj lokacija te povećana efikasnost prilikom prijave, procjene, obrade i isplate šteta).

Konkurencijsko vijeće je slijedom navedenog ocijenilo predmetnu koncentraciju dopuštenom, u smislu članka 18. stavak (2) Zakona, te odlučilo kao u izreci ovog Rješenja.

7. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave na ovo Rješenje, sukladno članku 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih pristojbi u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06), je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 2.500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijama, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednica

Adisa Begić